

Tämä asiakirja tehtiin jo v. 2001 KTP:n 13. edustajakokouksessa Lahdessa, jolloin puolue vielä oli yhtenäinen ja kehitti yhtenäistä marxilais-leniniläistä luokkataistelutaktiikkaa. Silloinkin yhteiskunnassa käytiin keskustelua yhteiskunnan luokkajaosta ja esitettiin näkemyksiä siitä, miten työväenluokka olisi lakannut olemasta. Tämän keskustelun johdosta päätimme silloin arvioida kysymystä tarkemmin. Tarkastelimme asiaa eri suunnista: omistuksen, tulojen, tulojen rakenteen, varallisuuden, voittojen, lisäarvon sekä riiston lähtökohdista. Johtopäätöksemme oli silloin, että luokkana työväenluokka (palkansaaajat) on suurempi, kuin koskaan aiemmin. Kapitalistit saavat voittonsa lisäarvon riistosta. Palkansaaajat (työläiset) saavat palkkansa kapitalistien tuotantolaitoksissa tuottamansa uuden arvon jaosta. Samasta lähteestä toimeentulonsa saavat nekin, jotka näennäisesti eivät työskentele tuotannossa: kotirouvat, eläkeläiset, opiskelijat, työttömät ym. Samoin on laita niiden yrittäjien kohdalla, jotka on pakotettu palkkatyöläisen asemasta siirtymään ”yksityisyrittäjäksi” jne. Vuoden 2001 jälkeen tilanne ei ole miksikään muuttunut. Kommunistien Liitto on kokouksissaan hyväksynyt tämän asiakirjan myös omaksi asiakirjakseen. Näin on tehty siksikin, että nykyiset kommunistien Liiton jäsenet ja tukijat olivat aivan keskeisessä roolissa silloin, kun tätä asiakirjaa valmisteltiin ja rakennettiin.

OOOOO

Lahti v. 2001

Rauhan- ja Sosialismin puolesta

Kommunistinen Työväenpuolue

13. edustajakokous

Työväenluokka, sen merkitys ja asema tänään sekä luokkataistelu

Kehityksen liikkeellepaneva voima

Luokkien välinen taistelu on luokkayhteiskunnassa yhteiskuntakehityksen liikkeellepaneva voima. Siksi se on lyönyt leimansa kapitalistisen yhteiskunnan kehitykselle. Kapitalistien ja työväenluokan välinen taistelu jatkuu keskeytyksettä. Se on ollut aina läsnä milloin hillittynä milloin rajuna. Se on palkkatyöläisten taloudellista taistelua toimeentulon ja olemassa olon puolesta. Se on kamppailua työn tulosten jakamisesta, johon liittyy myös poliittinen taistelu yhteiskunnallisesta vallasta.

Vain ihmisen työ luo uutta arvoa. Yhteiskunta, jossa yksityiset omistavat tuotannon välineet, joita omistamattomat käyttävät, jakaantuu omistajiin ja palkkatyöläisiin. Tuotantovälineiden omistus muodostaa yhteiskunnan luokkajaon perustan.

Eräs tärkeimpiä ideologisia väittämiä, joita omistajien taholta esitetään, on väite, ettei ns. hyvinvointivaltiossa enää ole työväenluokkaa, eikä vastakkaisia luokkia ylipäättäänkään. Väitettä perustellaan yhteiskunnan muuttumisella, keskiluokkaistumisella, ja mm. sillä, että kaikki ovat samassa veneessä, jossa omistajien etu on myös palkkatyöläisten etu. Väite ei vastaa todellisuutta. Omistajaluokan – kapitalistien ja työväenluokan – palkkatyöläisten, edut ovat edelleen sovittamattomassa ja kärjistyvässä ristiriidassa keskenään. Tämä tiedetään paitsi historiasta myös tämän päivän palkkatyöläisten kokemuksesta.

Yhteiskunta muuttuu joka päivä. Niin on aina tapahtunut ja niin tapahtuu tulevaisuudessakin. Kehitystä ei voi pysäyttää. Kehityksen luonnollisena seurauksena työväenluokkakin on muuttunut niin rakenteellisesti kuin määrällisestikin ja muutos jatkuu. Yleisessä porvariston ruokkimassa mielipiteessä työväenluokaksi on katsottu vain ruumiillisen työn tekijät; tehdas-, rakennus-, maa- ja metsätalouden työläiset. Tuotannon

laadussa ja sen omistuksen keskittymisessä on viime vuosikymmeninä tapahtunut erityisen nopeita muutoksia. Niiden tuloksena perinteistä niin sanottua savupiipputeollisuutta on hävitetty. Talonrakennuksessa yhä suurempi osa työstä tehdään elementti- ja muissa moduli-tehtaissa. Metsurien, kuljetuksen ja varastoinnin työt tehdään lähes kokonaan koneilla. Monet ruumiilliset työt ovat kokonaan kadonneet.

Vapaakaupan oloissa tuotantoa keskitetään maailmanlaajuisesti entistä suurempiin ja entistä harvempiin automatisoituihin laitoksiin. Tästä kehityksestä luodaan tietoisesti kuvaa, että tuotannossa ihminen muuttuu joka hetki vähemmän tärkeäksi tuotannon tekijäksi. Kuva on väärä. Ilman ihmisen toimintaa eivät mitkään automaattit toimi, ei synny uusia automaatteja, eikä uutta arvoa, eivätkä yhteiskunnan toiminnot pysy kunnossa. Tuotannon ja yhteiskunnan toimivuuden saavat aikaan vain palkkatyöläiset – työväenluokka.

Tavaratuotantoon on sovellettu laajasti tietokonetekniikkaan perustuvaa automaatiota, joka on vähentänyt teollisuuden työpaikkoja. Tilalle on syntynyt ja syntyy koko ajan uusia elinkeinoja, palveluja ja toimintoja, mutta maailmanlaajuisen vapaakaupan ja uusoikeistolaisen talouspolitiikan oloissa ne eivät riitä korvaamaan tuottavuuden kasvusta tavaratuotannossa tapahtuvaa työn tarpeen vähenemistä. Alueita, joilla työvoiman tarve lisääntyy ovat mm. opetus, tutkimus, terveyden-, lasten- ja vanhustenhoito sekä palvelut, ympäristöhoito. Uusoikeistolaisesta politiikasta johtuen näitä tehtäviä ei hoideta tarvetta edellyttävällä tavalla, koska ne eivät palvele välitöntä voitontavoittelua.

50 vuodessa on kadonnut lukuisia ammatteja, joiden tilalle on tullut uusia ennen tuntemattomia tehtäviä. Uudet ammatit vaativat yleensä pitkän koulutuksen. Mutta samalla vanhat, säilyneet, ammatit ovat automatisoinnin ja tietotekniikan vuoksi muuttuneet entistä vaativimmiksi. Nyt niihinkin tarvitaan pitkä koulutus. Rinnan teollisen tuotannon kehityksen ja vapaakaupan laajentumisen kanssa myös maatalous on mullistettu. Lähes kokonaan ovat kadonneet pienviljelijät, metsurit, kalastajat ja monet muut maataloustyöt. Tätä kehitystä ja työväenluokan muodonmuutosta porvaristo käyttää hyväkseen väittäessään työväenluokan kadonneen ja yhteiskunnan muuttuneen luokattomaksi.

Yhteiskunnan luokkajakoa on tarkasteltava omistuksen, tulojen muodostuksen, tulonjaon ja lisäarvon tuotannon sekä ammatti- ja elinkeinorakenteen perusteella. Suomessa tapahtunut kehitys, vastaa tarkasti sitä kehitystä, joka on tapahtunut koko teollistuneessa kapitalistisessa vapaakaupan maailmassa; palkkatyöläisten osuus työtätekevistä väestöstä on kasvanut. Samalla heidän taloudellinen ja sosiaalinen asemansa muuttuu entistä vaikeammaksi.

Kapitalismi muuttaa ihmiset palkkatyöläisiksi

Marx ja Engels analysoivat kapitalistista tavaratuotantoa ja kapitalismia yleensä. Jo 150 vuotta sitten he julkaisivat Kommunistisen manifestin, jossa he totesivat yksityisomistukseen perustuvan yhteiskunnan luokkayhteiskunnaksi, jonka perusluokat ovat kapitalistit ja työväenluokka. He osoittivat myös niiden välillä olevan sovittamattoman ristiriidan, joka ratkeaa vain luokkataistelussa. Luokkataistelu päättyy vasta, kun yksityisomistus on lakkautettu ja sosialistisessa yhteiskunnasta luokat vähin erin häviävät.

Kapitalistinen yhteiskunta vakiintui vasta 1700 luvulla. Sen jälkeen palkkatyön osuus ja merkitys yhteiskunnassa kasvoi räjähdysmäisesti. Siitä Marx ja Engels kirjoittivat Kommunistisessa Manifestissa: ”Porvaristo, missä se on päässyt valtaan, on hävittänyt kaikki feodaaliset, patriarkaaliset, idylliset suhteet. Se on säälimättömästi repinyt rikki feodaalijan kirjavat siteet, jotka olivat sitoneet ihmisen hänen ’luonnolliseen esimieheensä’, eikä ole jättänyt ihmisten välille mitään muuta sidettä kuin alastoman edun, tunteettoman ’käteismaksun’. Se on hukuttanut hurskaan haaveilun, ritarillisen innostuksen ja poroporvarillisen kaihomielisyyden pyhät väreilyt itsekkään harkinnan jääkylmään veteen. Se on muuttanut persoonallisen (ihmisen) arvon vaihtoarvoksi ja asettanut lukemattomien kirjallisesti vahvistettujen ja ansaittujen vapauksien tilalle yhden, tunnottoman kauppavapauden. Se on sanalla sanoen asettanut uskonnollisten ja poliittisten harhakuvitelmiin verhoaman riiston tilalle avoimen, häpeämättömän, suoran ja ra’an riiston. Porvaristo on riisunut pyhydenloisteen kaikilta toimilta, joita tähän asti on pidetty kunnianarvoisina ja joihin on suhtauduttu pelonsekaisella hartaalla kunnioituksella. Lääkäriin, lakimiehen, papin, runoilijan ja tiedemiehen se on muuttanut maksusta työskenteleviksi palkkatyöläisikseen”.

Yhteiskunnassa palkkatyö on saanut yhä tärkeemmän aseman

Viime vuosikymmeninä maassamme tapahtunutta työväenluokan määrällistä, rakenteellista ja laadullista muutosta voidaan tarkastella taulukosta 1. Siitä huomataan miten maatalouden, rakentamisen ja myös teollisuuden piiristä on hävinnyt työpaikkoja, jotka ovat siirtyneet kaupan, rahoituksen, vakuutuksen ja palveluiden puolelle. Maataloudessa toimivan väestön osuuden jyrkkä vähentyminen viittaa siihen, että

ammattissa toimivasta väestöstä yhä suurempi osa tekee työtä palkkatyöläisenä. Maa- ja metsätalouden osuuden väheneminen on korvattu kaupan ja palvelualojen lisäyksellä.

Taulukko 1

Ammatissa toimiva väestö %

Ala	1960	1980	1996
Maa- ja metsätalous	36	13	7
Teollisuus	22	26	21
Rakentaminen	9	7	5
Kauppa, rahoitus, vakuutus	14	19	26
Kuljetus ja tietoliikenne	6	7	7
Palvelut	14	25	32
Muut	Alle 1	2	2

Lähde tilastollinen vuosikirja 1999

Taulukosta 2 voidaan seurata pidemmältä aikaväliltä työllisten elinkeinorakenteen kehitystä. Tässä elinkeinot on ryhmitelty hieman taulukosta 1 poikkeavalla tavalla, joten se täydentää hyvin taulukon 1 tietoja. Johtopäätökset vahvistavat taulukon 1 päätelmät. Lisäksi siitä nähdään eri aloilla työskentelevien työllisten määrä, josta voidaan päätellä että ammateissa työskentelevien palkkatyöläisten määrä on myös lukumääräisesti lisääntynyt meidän päiviimme saakka. Kaupan ja palveluiden työntekijöiden määrä on myös koko ajan lisääntynyt ja maatalouden työntekijöiden osuus on vähentynyt.

Taulukko 2

Työllisten elinkeinorakenne vuosina 1920-2000

Ala	1920		1950		1980		2000	
	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
Maa- ja metsätalous	700000	58	680000	35	300000	13	130000	6
Teollis., rakenn., liikenne	280000	23	640000	32	930000	40	800000	35
Yhteiskunnalliset palvelut	120000	10	370000	19	610000	26	860000	38
Kauppa	50000	4	180000	9	350000	15	330000	15
Rahoitus, vakuutus, liike-elämän palvelut	60000	5	100000	5	160000	7	160000	7
Yhteensä	1210000	100	1970000	100	2350000	100	2280000	100

Lähde Pekka Tiainen: Työvoima 2017- raportti

Luokkajako määräytyy omistuksen perusteella

Ihmisten jakaantuminen yhteiskuntaluokkiin määräytyy ennen kaikkea omistuksen perusteella. Taulukosta 3 selviää työvoiman jakaantuminen yrittäjiin ja muihin. Palkansaajat kategoriaan tulee tietenkin lukea myös suuri osa työttömistä ja niistä, jotka puuttuvat tilastoista. Yrittäjiin on luettava kaikki pienet ja keskisuuret yrittäjät sekä viljelijät, mutta siihen joukkoon mahtuvat sitten myös suurkapitalistit. Luonnollisesti suurin osa yrittäjistä, vaikka omistaakin yrityksen, joutuu kamppailemaan olemassaolostaan suuria ja keskisuuria kapitalisteja vastaan. Sama koskee myös suurta osaa viljelijöistä. Taloudelliselta asemaltaan suuri osa yrittäjiä ja viljelijöitä muistuttavat työväenluokkaan kuuluvia palkansaajia. Uusliberalistisen rakennemuutoksen johdosta pienten- ja keskisuurten yrittäjien sekä viljelijöiden osuus on 90- luvulla edelleen laskenut, kun vastaavasti työväenluokkaan kuuluvien palkansaajien osuus on lisääntynyt. Toisaalta "yrittäjien" määrää nostaa jonkin verran se, että monissa yrityksissä toimintoja ulkoistamalla entisistä palkkatyöntekijöistä on tehty yrittäjiä, jotka hoitavat entisiä tehtäviään yrittäjinä. Toisaalta EU- kehityksen myötä monet maatalouden harjoittajat muuttuvat suurmaatalouden yrityksiksi ja niiden omistajat kapitalisteiksi. Näin tilastojen nojalla voidaan päätellä, että noin 90 % työvoimasta ei itse omista käyttämiään tuotantovälineitä.

Taulukko 3.

Työvoiman rakenne vuosina 1990-1999

Ryhmä	1990		1999	
	1000 henkilöä	%	1000 henkilöä	%
Palkansaajat (a)	2157,0	83,6	1968,3	72,2

Yrittäjät (b)	341,8	13,2	263,6	9,8
Työlliset yht. (a+b)	2498,8	96,8	2231,9	82,7
Työtä vailla	82,0	3,2	261,0	9,7
Puuttuu tilastoista	0,0	0,0	207,1	7,7
Työvoima henkilöä	2580,8	100,0	2700,0	100,0

Lähde: Tilastokeskus

Suurituloisten ohut kerros

Taulukosta 4 käy selville miten pieni kerros koko kansasta suurituloisten määrä on. Vuonna 1999 yli 200000 markan tulot vuodessa saavien määrä oli 12 % koko palkatusta työvoimasta ja he saivat 31,3 % koko yhteiskunnan palkkasummasta. Vuonna 1990 tämä joukko oli 5,6 %, joka keräsi 14,7 % koko palkkasummasta. Tämä tukee muita tilastoja siinä, että huippukerros tulot ovat lisääntyneet, kun suurenevan palkkatyöläisten joukon tulot ovat laskeneet. Näin määriteltyyn suurituloisten joukkoon mahtuvat lähes kaikki todelliset suurkapitalistit, mutta heitä on vain pieni vähemmistö. Yli 200000 markkaa ansaitsevien joukossa ovat myös suurituloiset palkansaajat sekä sellainen palkansaajien eliitti, joka on hyvin lähellä todellisia suurkapitalisteja (ovat heidän taskussaan!) ja siksi toimivat yhteiskunnassa heidän edunvalvojinaan. Taulukoista 3 ja 4 ei voi tehdä johtopäätöstä, että edes suurin osa yrittäjistä lukeutuisi tähän suurkapitalistien ja suurituloisten joukkoon.

Taulukko 4

Tulojen rakenne päätoimen mukaan vuosina 1990 ja 1999

Vuosi 1990

Palkka mk/v	Keskimääräinen vuosipalkka	Keskimääräinen kuukausipalkka	Saajien lukumäärä	Saajia %	Saajia %	Palkkasumma milj. mk	Palkkasumma %
Yli 200000	227870	18989	141992	5,6	5,6	32355,7	14,7
Alle 200000	75060	6255	2502440	98,1		187833,2	85,3
Muut *)			-92932	-3,6	94,4		
Koko työvoima	86298	7191	2551500	100	100	220188,9	100

*) Eivät kuulu (opiskelijat, eläkeläiset jne.) työvoimaan

Vuosi 1999

Palkka mk/v	Keskimääräinen vuosipalkka	Keskimääräinen kuukausipalkka	Saajien lukumäärä	Saajia %	Saajia %	Palkkasumma milj. mk	Palkkasumma %
Yli 200000	259160	21594	324985	12,0	12,0	84213,5	31,3
Alle 200000	87328	7277	2114882	78,4		184689,1	68,7
Työttömät *)			260133	9,6	88,0		
Koko työvoima	99594	8299	2700000	100	100	268902,6	100

*) Työttömät, joilla ei ollut palkkatuloa.

Lähde: Verohallituksen ja Tilastokeskuksen tiedoista koonnut Kai Kontturi

Vuosien 1990-99 välillä on tapahtunut suuria muutoksia, mutta nekään yksin eivät osoita työväenluokan kokoa, sillä molemmissa tuloryhmissä on sekä erilaisia yrittäjiä ja omistajia että pelkkiä palkkatyöläisiä. Taulukko 5, jossa ovat kaikki tulonsaajien tulot – toisaalla erityisesti ylimmissä tuloluokassa suuret omaisuus- ja yrittäjätulot ja toisaalla erityisesti alimmassa tuloryhmässä merkittävänä sosiaaliset tulonsiirrot kuten työttömyyskorvaukset, toimeentulotuet ja eläkkeet jne. – antaa vahvaa tukea, kun työväenluokan kokoa hahmotetaan.

Tilaston mukaan aikuisväestöstä 9,1 prosenttia tulonsaajista saa yli 16.666 markkaa kuukaudessa (ilman ylärajaa) ja keskimäärin 28.169 markkaa kuukaudessa, 11.503 markkaa (69 %) yli alarajan. 32,5 prosenttia tulonsaajista saa 8.333-16.666 markkaa kuukaudessa ja keskimäärin 11.508 markkaa, 3.175 markkaa (38 %) yli alarajan. 58,4 prosenttia tulonsaajista saa vuoden aikana tuloa alle 8.333 markkaa kuukaudessa, keskimäärin 3.986 markkaa, 4.347 markkaa (52 %) alle ylärajan. Nämäkin tilastot viittaavat vahvasti siihen, että työväenluokkaan lukeutuu 80-90 prosenttia väestöstä.

Taulukko 5

Kaikki henkilökohtaiset tulot

Tuloryhmä	Saajat		Tulot		Henkeä kohti	
	hlöä	%	mmk	%	mk/v	mk/kk
Yli 200000	390846	9,1	132115,9	29,8	338025	28169
100-200000	1388292	32,5	191709,3	43,3	138090	11508
alle 100000	2496478	58,4	119404,7	26,9	47829	3986
Yhteensä	4275616	100,0	443229,9	100,0	103665	8639

Lähde: Verohallitus, tilasto Kai Kontturi

Varallisuus ja voitot syntyvät palkkatyöläisten työstä

Luokkajako määräytyy omistuksen perusteella. Vaikka kapitalismia edeltäneissä yhteiskuntamuodoissa kauppiat ja käsityöläiset tuottivat hyödykkeitä myyntiin, niin sen pääasiallinen tarkoitus oli tuottaa vaihtomahdollisuuksia toisenlaisten oman tuotantokyvyn ja osaamisen ulkopuolella olevien tuotteiden hankkimiseen. Feodaalisessa tuotantotavassa pääosa hyödykkeistä ja palveluista tuotettiin omavaraisesti omassa taloudessa. Kapitalismi eroaa aikaisemmista maatalouteen perustuvasta feodaalijärjestelmästä siinä, että se tuottaa tavaroita vain voittoa varten. Kapitalistisen tavaratuotannon vakiintuminen merkitsi vallankumouksellista muutosta yhteiskunnassa, sillä feodaalierrojen, maan- ja maorjien omistajien ehdoton valta siirtyi teollisuus- ja finanssikapitalisteille.

Vuosituhanisien aikana maa ja luonnonvarat ovat vähin erin anastettu yksityisomaisuudeksi, joka on säilynyt perintönä sukupolvelta toiselle. Sitä on myös myyty uusille omistajille. Tänään yksityiset maat ovat pääsääntöisesti kapitalistien omaisuutta. Samoin on käynyt myös ennen kapitalismia ihmisten työllä synnyttämän varallisuuden. Kapitalismin aikana kapitalistit ovat lisänneet varallisuuttaan yksinomaan palkkatyöläisten työllä.

Suomessa kansallisvarallisuuden omistusta on erittäin vaikea selvittää. Vaikeus syntyy siitä, että omistus on piilotettu erittäin taitavasti monilla ja monimutkaisilla järjestelyillä. Omistuksen piilottamisen tunnetut menetelmät ovat jonkun tai joidenkin hallitsemat (omistamat) säätiöt, jotka omistavat toisia säätiöitä. Kaikki säätiöt voivat omistaa maita, metsiä, yrityksiä, pankkeja, vakuutuslaitoksia ja yleensä kaikkea omaisuutta. Lisäksi nämä säätiöt voivat omistaa toisiaan myös ristiin. Samoin kaikki yritykset voivat omistaa sekä säätiöitä että toisiaan ristiin. Omistuksesta kuitenkin tiedetään kuitenkin se, että pörssiosakkeita omistaa vain kahdeksan prosenttia väestöstä.

Tästä omistusjärjestelyjen verkosta koko omaisuuden omistuksen yksilöiminen lähentelee mahdottomuutta. Siksi on perusteltua selvittää omistuksen muodostuminen laskennallisesti pitäen perustana tuloryhmiä, sillä palkkojen lisäksi tulevat henkilökohtaiset omaisuus- ja yrittäjätulot perustuvat omistukseen. Näin saadaan Taulukoista 6 ja 7 kuva todennäköisestä tuotanto-omaisuuden omistuksen jakautumisesta ja sen muutoksista. Tästä selviää, että tänään alle 1 % väestöstä omistaa noin 80 % maamme tuotantopääomasta. Pienet ja keskisuuret yrittäjät omistavat noin 10 % ja yhteiskunnan eliitti myös noin 10 %.

Taulukko 6

Kansallisvarallisuus vuonna 1990

Väestöryhmä	hlöä	%	mrd.mk	%
Suurpääoma	79958	1,6	1067	67,5
Pk-omistajat	579698	11,6	344	21,7
Eliitti	439771	8,8	74	10,8
Muut *)	3897972	78,0	0	0,0
Yhteensä	4997400	100,0	1580	100,0
Asuinrakennukset			684	
Julkinen talous			303	
Yhteensä			2567	

Taulukko 7

Kansallisvarallisuus vuonna 1999**Arviolaskelma**

Väestöryhmä	hlöä	%	mrd.mk	%
Suurpääoma	31089	0,6	1099	80,0
Pk-omistajat	549239	10,6	140	10,2
Eliitti	445609	8,6	75	9,8
Muut	4155563	80,2	0	0,0
Yhteensä *	5181500	100,0	1374	100,0
Asuinrakennukset			761	
Julkinen talous			634	
Yhteensä *			2769	

* (1)1990-luvulla investoinnit romahtivat. Vielä 1999 ne oli 17 % pienemmät kuin 1990. (2) 1991-95 lopetettiin 40-50000 yritystä, joiden omaisuus muuttui pääosin epäkurantiksi. (3) Uusi EU tilasto

Lähde: Tilastokeskuksen ja Verohallituksen tiedoista taulukot laatinut Kai Kontturi

Aiemmin julkinen omaisuus sisältyi suurpääoman ryhmään, mutta nyt valtion yritykset on siirretty pois yksityisestä tuotanto-omaisuudesta. Nyt tilasto antaa tarkemman kuvan yksityisestä omistuksesta. Kaikkien edellä esitettyjen tilastojen perusteella voidaan työväenluokkaan laskea runsaat 80 prosenttia työvoimasta. Sama jako näyttää pätevän koko yhteiskuntaan. Itse asiassa omistajien 20 prosentissa on merkittävä joukko yrittäjiä (pieniä ja keskisuuria sekä joukko talonpoikaista), joiden edut ovat pitkälle yhdensuuntaiset työväenluokan kanssa. Se on joukkoa, joka kapitalistisessa ”vapaassa” kilpailussa on tuomittu häviämään.

Kapitalismin perustana on lisäarvon riisto

Kapitalistinen yhteiskunta perustuu aiempien yhteiskuntien tapaan toisen ihmisen harjoittamaan toisen ihmisen riistoon. Orjanomistusyhteiskunnassa orja oli täysin ja kokonaisuudessaan omistajansa omaisuutta ja kaikki orjan työ kuului omistajalle. Feodalistisessa yhteiskunnassa ihminen oli orjaa näennäisesti vapaampi. Toisaalla osa maata omistamattomista olivat puhtaasti maaorjia ja toisaalla osa oli muuten ja monin eri tavoin lujasti sidottu määrättyihin maanomistajiin, kirkkoon (suurmaanomistajana), ruhtinasiin ja kuninkaisiin – yleensä maahan, mutta myös erilaisiin palveluskuntiin, armeijaan ja säätyläisjärjestelmiin. Feodaaliherrat riistivät itselleen muiden ihmisen työn tuotteen jättäen heille vain elämän (työvoiman) ylläpitämiseen tarvittavan välttämättömän osan.

Kapitalismissa palkkatyöläinen on sitä edeltänyttä järjestelmää vapaampi, mutta vieläkin hän ei omista tuotannon välineitä. Sen vuoksi palkkatyöläinen on omistajakapitalistien armoilla. Hänen ainoa omaisuutensa on työvoima – sen olemassaolossa, osaamisessa ja tiedossa. Kapitalismissa palkkatyöläinen on muuttunut työvoimatavaraksi, jonka hän itse myy sitä tarvitsevalle kapitalistille. Siksi palkkatyöläinen ainoana uutta arvoa luovana tekijänä on työantajakapitalistin riiston kohde. Palkkatyöläisen riisto on sitä kovempaa mitä yksinäisempänä hän myy työvoimaansa.

Kapitalismissa palkkatyöläisten – työväenluokan riisto tapahtuu siten, että kapitalisti pääoman omistajana sijoittaa rahaa kiinteään pääomana (tuotantotilat, työvälineet), pysyvään pääomana (energia, raaka-aineet, puolivalmisteet jne.) ja vaihtuvana pääomana (tehty työ). Sen jälkeen hän palkkaa niiden käyttöä varten työvoiman (=työläisen). Näistä työn esineistä työläiset valmistavat uusia tavaroita. Tutkimuksillaan Marx todisti, että työläiset luovat työssään enemmän arvoa kuin saavat korvausta työpalkkana. Marx osoitti, että työläisen työaika jakaantuu tavallaan kahteen osaan, välttämättömään työaikaan ja lisätyöaikaan. Välttämättömän työajan kuluessa työläinen tuottaa ensin oman palkkansa verran uutta arvoa. Muu osa työpäivää onkin sitten lisätyöaika, jonka kuluessa työläinen tuottaa uutta arvoa pelkästään kapitalistille. Näin tavaroiden valmistuksessa niiden arvoon on tuotantoprosessissa käytetty enemmän työtä kuin siitä on maksettu palkkaa. Tätä lisätyöaikana tuotettua uutta arvoa Marx nimitti lisäarvoksi, jonka kapitalisti riistää itselleen. Lisäarvon riiston astetta Marx ilmaisi lisäarvon suhdeluvulla, joka saadaan laskemalla montako %

lisäarvo on palkasta (lisäarvo/palkka x 100). Sama lisäarvon suhdeluku saadaan vertaamalla lisätyöaikaa välttämättömään työaikaan.

Marxin lisäarvoteorian perustana on tuotantoprosessissa liikkuva pääoma (C), jonka osina ovat pysyvä (c) ja vaihtuva (v) pääoma. Niiden selvittämiseksi kansantalouden mitassa marxilaisessa kirjallisuudessa ei ole ollut metodia, kaavaa. Tässä on käytetty kansantalouden liikkuva (pysyvä ja vaihteleva) pääoma on selvittämiseksi Kai Kontturi kehittämää kaavaa. Sillä saatuna tuloksena taulukosta 8 näkyy, miten vähentämällä kokonaistuotannosta pysyvä pääoma on saatu **arvonlisäys**. Kun siitä edelleen vähennetään palkat, saadaan **lisäarvo**.

Taulukko 8

Lisäarvolaskelma 1999

	mrd.mk	mk/tunti	%
Liikkuva pääoma (C), varastot	699,8		
miinus vaihteleva po (v)	-143,3		-20,5
= pysyvä pääoma (c)	556,5		
Tehdyt työtunnit	3860,9		
Kokonaistuotanto	1336,7	346,21	
miinus pysyvä pääoma (c)	556,5	144,13	
= arvonlisäys	780,2	202,09	
miinus palkat (v)	273,8	70,92	20,5
= lisäarvo (m)	506,4	131,17	
Lisäarvon suhdeluku (m/v)			
= lisäarvo m	506,4	131,17	184,97
= palkat v	273,8	70,92	

Lähdeaineisto Tilastokeskus, laskentakaavat¹⁾ ja taulukko Kai Kontturi

Lisäarvon ja palkkojen vertailusta saatiin lisäarvon suhdeluku.

Todellinen arvonlisäys poikkeaa kapitalistisessa maailmassa käytetystä bruttokansantuotelaskelmasta, sillä se ei ota huomioon syntyneitä säästöjä kuten taulukosta 9 selviää. Menettelyllä kuten koko bkt-laskelmalla, kuten kansantalouden tilinpidolla yleensäkin, on vahva poliittinen merkitys. Siitä johtuen se

toteutetaan tavalla, josta on mahdollisimman vaikea saada todellista kokonaiskuvaa. Todellisuuden hämärtäminen on eräs kapitalistien käyttämistä luokkataistelun aseista.

¹⁾ Liikkuva po. C = Kokonaistuotanto O – (nettopalkat V + nettovoitot P + verot ja pakolliset maksut T)
8.2.2018

Taulukko 9

Arvonlisäys 1999

	mrd.mk	mrd.mk
Bruttokansantuote (arvonlisäys)		723,6
- välituotteen yliarvostus; varasto	699,8	
välituote	-711,8	-12,0
+ säästöt	65,3	
+ tilastoero	3,3	68,6
Arvonlisäys (bruttokansantuote)		780,2

Lähdeaineisto: Tilastokeskus, laskentakaavio ja taulukko Kai Kontturi

Lisäarvoa voidaan tarkastella myös lähemmin ja ehkä myös helpommin ymmärrettävästi. Vuoden aikana tuotannossa syntyy samanaikaisesti **tavaroita ja arvonlisäystä**. Tavaroista osa käytetään vuoden aikana ja osalla korvataan alkuperäinen liikkuva pääoma, varasto. Arvonlisäys puolestaan käsittää kaikki maksetut palkat (lisä-, yli- ja vuorotyöt sekä loma ja muut palkkaan lasketut korvaukset) myös lisäarvon. Kuva riiston kehityksestä tulee helposti mielletäväksi, kun palkat, lisäarvo ja arvonlisäys jaetaan tehtyjen työtuntien määrällä. Taulukossa 10 on esitetty niiden arvo työtuntia kohden.

Taulukko 10

Arvonlisäys

	1985		1990		Muutos		
	mk/tunti	%	mk/tunti	%	mk/tunti	%	%/vuosi
Palkat	35,57	40,9	53,79	40,5	18,22	51,2	10,2
Lisäarvo	51,42	59,1	79,08	59,5	27,66	53,8	10,8
Arvonlisäys	86,99	100,0	132,87	100,0	45,88	52,7	10,5
Suhdeluku (lisäarvo/palkka)		144,56		147,02	2,46	1,7	< == !

	1990		1995		Muutos		
	mk/tunti	%	mk/tunti	%	mk/tunti	%	%/vuosi
Palkat	53,79	40,5	63,51	36,3	9,72	18,1	3,6
Lisäarvo	79,08	59,5	111,48	63,7	32,4	41,0	8,2
Arvonlisäys	132,87	100,0	174,99	100,0	42,12	31,7	6,3
Suhdeluku (lisäarvo/palkka)		147,02		175,53	28,52	19,4	< == !

	1990		1999		Muutos		
	mk/tunti	%	mk/tunti	%	mk/tunti	%	%/vuosi
Palkat	53,79	40,5	70,92	35,1	17,13	31,8	3,5
Lisäarvo	79,08	59,5	131,17	64,9	52,09	65,9	7,3
Arvonlisäys	132,87	100,0	202,09	100,0	69,22	52,1	5,8
Suhdeluku (lisäarvo/palkka)		147,02		184,95	37,94	25,8	< == !

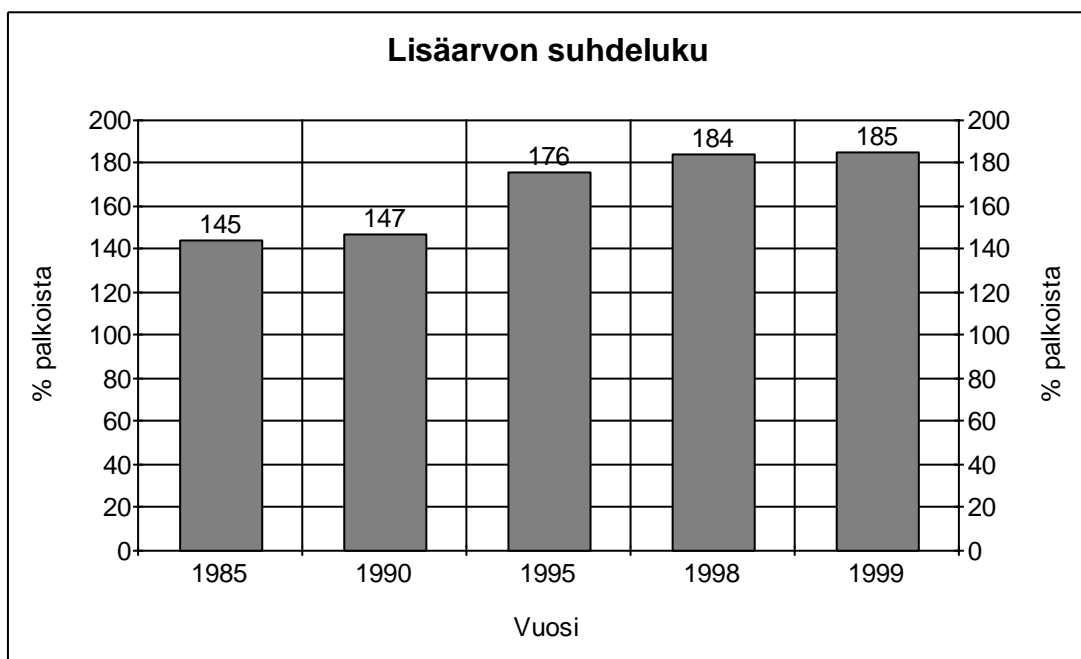
Lähde: Karl Marx: Pääoma ja Eino Nevalainen - Matti Peltonen: Marxilainen taloustiede sekä Tilastokeskus. Laskelmat ja tilasto Kai Kontturi

Kun vuonna 1985 palkka oli 35,57 markkaa tuntia kohden ja lisäarvo 51,42 markkaa oli lisäarvon suhdeluku 144,56 prosenttia palkasta ($51,42/35,57 \times 100 = 144,56$), niin vuonna 1999 palkka oli 70,92

markkaa ja lisäarvo 131,17 markkaa tunnilta. Lisäarvo oli kasvanut jo 184,95 prosenttiin palkasta ($131,17/70,92 \times 100 = 184,95$). Vuodesta 1985 vuoteen 1990 lisäarvon tuotanto kasvoi 2,46 markkaa, jonka mukaan riisto koveni viidessä vuodessa 1,7 prosenttia. Vuodesta 1990 vuoteen 1995 se kasvoi 28,52 markkaa joten riisto koveni 19,4 prosenttia. 1990-luvun alussa, viidessä vuodessa, riisto on koventunut yli yksitoista kertaa nopeammin kuin 1980-luvun jälkipuoliskolla. Vaikka riiston koveneminen on hiukan hidastunut, se kuitenkin kovenee kovemmalla vauhdilla kuin 1980-luvun loppuvuoden viitenä vuotena yhteensä. Kehitys näkyy hyvin taulukosta 8.

Suomessa lisäarvon tuotanto, palkkatyöläisten riisto, on siis jatkuvasti koventunut. Kaavio 1 antaa hyvän kuvan kuinka lisäarvo ja riisto ovat kehittyneet vuodesta 1985 lähtien.

Kaavio 1

Kaavio: Kai Kontturi

Todellisuus on tässä esitettyjä tietoja pahempi sen vuoksi, että palkkasummaa kasvattaa siihen sisältyvät kapitalistien ja korkean eliitin miljoona(yli)palkat. Itse asiassa ne ovat lisäarvoa ja siksi tilastollisesti lieventävät todellisen riiston yleistä tasoa.

Riiston kiristäminen kohdistuu koko työväenluokkaan

Työpalkastaan työläinen maksaa yhteiskunnalle veroa. Myös kapitalisti maksaa voitoistaan yhteiskunnalle veroa. Yhteiskunnassa luokkataistelu on jatkuvaa kamppailua tuotetun uuden arvon jaosta. Taistelua käydään siitä miten paljon tuotetusta uudesta arvosta työläiset saavat työpalkkoina, miten paljon kapitalistit saavat voittona ja miten paljon työläiset ja kapitalistit kumpikin joutuvat veroina kustantamaan julkisia menoja. Kaikki yhteiskunnan kriisit ja ongelmat ovat seurausta yksinomaan kapitalistisen yhteiskunnan riistoluonteesta. Ongelmat kärjistyvät yhteiskunnallisiksi kriiseiksi riiston kiristymisen seurauksena.

Palkkatyöläisten riiston nopea voimistuminen 1990-luvulla johtuu globalisatiosta, maailman vapaakaupasta ja sen aiheuttamasta tuotantorakenteen muutoksesta. Se ei syntynyt itsestään, vaan poliittisten päätösten tuloksena. EU:n liittymisen ennakkoehtona vapautettiin pääomien, tavaroiden ja palvelusten liikkeet yli rajojen. Niitä koskeneet kaikki säännökset, luvat ja tullit poistettiin poliittisilla päätöksillä. Tullien ja kaiken rajasuojan poistaminen merkitsi, että kotimarkkinatuotanto ei pystynyt kilpailemaan suurten ylikansallisten yritysten ylituotantoa ja taloudellista ylivoimaa vastaan. Siksi 1990-luvulla Suomessa pienet ja keski-suuret kapitalistit joutuivat lopettamaan 40-50.000 yritystä. Se alensi tuotannon omavaraisuuden runsaasta 50 prosentista 25 prosenttiin ja johti työttömyyden jyrkkään kasvuun. Kun vuonna 1990 palkansaajia oli Verohallituksen tilastojen mukaan enemmän kuin työvoimaa, niin vuonna 1999 työtä puuttui vähintään 480 000 henkilötyövuotta, joka työttömyysprosenttina on 17,3.

Työttömyys on erittäin tehokas ase palkkatyöläisten riistämisessä. Mitä enemmän työttömyyttä sitä halvemmalla työläinen myy työvoimansa työnantajille ja mitä useammin palkkatyöläinen joutuu työttömäksi, sitä vaikeammaksi hänelle tulee työntäjän mielivallan ja palkkojen polkemisen vastustaminen. Taulukon 11 mukaan vuonna 1999 yli 45 prosenttia työvoimasta oli työttömyyskierteessä eli välillä töissä välillä työttömänä. Heille kertyi keskimäärin 5,7 työkuukautta. Työttömyyden kierteessä on palkkatyöläisiä ammatista, koulutuksesta, iästä ja sukupuolesta riippumatta. Työttömyyskierteessä on palkansaajia niin perinteisistä työläisistä kuin toimihenkilöistäkin. Keskiluokkaisuus on tässäkin suhteessa kadonnut.

Taulukko 11

Työvoiman käyttö

Vuosi	1999	1000 henkeä		Tehty		Työsuhteen kesto kuukautta	Eläkekerätyt kuukautta
		työttömyyskierteessä	työvoima	miljoonaa työtuntia	työtuntia hlövuosi		
Yrittäjät			264	632,0	2398		
Vakinaiset			1216	2115,8	1740	12,0	480
Epätyypilliset							
- työlliset		960					
- työttömät		260	1220	1113,1	912	5,7	228
Yhteensä			2700	3860,9	1430		
Muutos %*				2,4			

* Tuotanto +4,8%, tuottavuus +2,3%

Lähde: Työministeriö ja Tilastokeskus, tilasto Kai Kontturi

Kaikesta tästä on tuloksena, että 1990-luvulla palkkojen osuus kokonaistuotannosta on laskenut 24,6 prosentista 20,5 prosenttiin (-19 prosenttia). Lasku olisi vielä jyrkempi, jos tuloerot olisivat entisellään. Toisaalla yksityiset voitot ovat samaan aikaan kasvaneet 6,9 prosentista 12,4 prosenttiin (+158 prosenttia). Luvut osoittavat vääjäämättömästi, että luokkataistelussa palkansaajat ovat tällä hetkellä alakynnessä. Siksi kapitalistit ovat voineet kahmia huimia voittoja kaikessa rauhassa, kenenkään häiritsemättä.

Kaudella 1986-90 palkat nousivat (kts. Taulukko 8) vuodessa keskimäärin 10,2, lisäarvo 10,8 ja koko arvonlisäys 10,5 prosenttia. Mutta rakennemuutoksen aikana 1991-95 kaikki oli toisin. Palkat nousivat vain 3,6, mutta lisäarvo 8,2, vaikka koko arvonlisäys kasvoi vain 6,3 prosenttia vuodessa.

Todellisuudessa tilanne vuonna 1999 oli hieman toisenlainen kuin tilasto nyt näyttää. Syy on tuloerojen rajussa kasvussa. Ylimmän tuloryhmän palkkojen osuus kaikista palkoista vuonna 1990 oli 27,9 prosenttia, mutta vuonna 1999 se oli 31,3 prosenttia. Ylin tuloryhmä on anastamastaan lisäarvosta siirtänyt omiin palkoihinsa 9,2 mrd. markkaa enemmän kuin vuonna 1990. Siirto on 2,40 markkaa tuntia kohden joten palkat ovat oikeasti nousseet vain 14,73 markkaa, joka on keskimäärin 3 prosenttia vuodessa. Toisaalla lisäarvo kasvoi 54,49 markkaa, joka on keskimäärin 7,7 prosenttia vuodessa.

Todellisten kapitalistien pieni joukko

Kuten edellä olemme nähneet, omistajakapitalistien ydin on hyvin pieni, **alle prosentin väestöstä**. Kapitalistiluokkaan kuuluvat ne, jotka omistavat tuotanto- ja finanssipääomat. Tällä joukolla on käsissään vallan avaimet. Heidän hallussaan (taskussaan) ovat myös suuryritysten palkalliset ylimmät johtajat, jotka eivät omistuksensa perusteella ole työntäjiensä veroisia. Heidän lisäksi tärkeänä osana on keski-suurten yritysten omistajat. He ovat omistuksensa perusteella todellisia kapitalisteja, mutta ryhmänä jatkuvasti jakautuva, kun kilpailussa toiset häviävät.

Kun erotamme kaikkien tulojen (palkkatulot, pääomatulot, eläkkeet, avustukset yms) tulonsaajien ylimmästä tuloryhmästä yli 2 miljoonaa markkaa vuodessa ansaitsevat, saadaan tulokseksi 25000 henkeä, 0,6 prosenttia kaikista tulonsaajista. Taulukosta 6 nähdään, että 0,6 prosenttia väestöstä omistaa 80 prosenttia tuotantopääomasta. Tästä voikin päätellä, että todellisten kapitalistien joukkoon, sen kovaan, määräävään ytimeen kuuluu alle prosentti kansasta. Kun yli 200000 ansaitsevia on 390846 henkeä on todellisten kapitalistien ja heidän eliittinsä osuus kaikista tulonsaajista **9,1 prosenttia**. (Vertaa taulukkoa 4).

Eliitin käsite

Kuten edellä on nähty, niin todellisten kapitalistien ydinjoukkoa täydentää yhteiskunnan eliitti, jolla on yleensä jonkin verran yritysten osakeomaisuutta (noin 10 prosenttia tuotantopääomasta, taulukko 6). Suhteellisen vähäinen omistus on heidän käyttäytymisen kannalta merkittävää, mutta ei ratkaisevaa. Ratkaisevaa on heille suotu yhteiskunnallinen asema ja siihen liittyvä taloudellinen ja poliittinen valta. Tähän eliitti-joukkoon kuuluvat valtion ylimmät virkamiehet (ministeriöiden ja maakuntien johto, armeijan ja poliisin ylin johto), yliopistojen, korkeakoulujen, tiede- ja taidelaitosten ylimmät virkamiehet. Erilaisten valtiollisten laitosten kuten oikeus- ja vankeinhoitolaitosten ylimmät linjaa (laillisuutta) toteuttavat johtajat. Nykyisellään myös ”valtiopuolueiden” ja työmarkkinajärjestöjen ylimmät korkeasti palkatut ja konsensusta ylläpitävät johtajat.

Eliittiin kuuluu myös erittäin tärkeänä yleisen mielipiteen muodostajana radion, television ja muun lehdistön päättävä ylin johto. Siihen kuuluu myös henkisen ilmapiirin, nöyryyden ja anteeksiannon tekijöinä kirkkokuntien keskus- ja maakunnallinen (piispat yms.) ylin johto.

Vaikka eliitti ei omistukseltaan kuuluisi kapitalisteihin, niin sen asema kapitalismia nöyrästi ja uskollisesti palvelevana ja sitä ylläpitävänä voimana, on joka suhteessa erittäin vahva. Siksi se on erottamaton osa varsinaista kapitalistien luokkaa. Yhteiskunnan eliitti löytyy ylimmästä tuloryhmästä.

On vielä huomautettava, että tässä ylimmässä tuloryhmässä on lääkäreitä, tutkijoita yms. hyvin ansaitsevia, jotka eivät varmasti sosiaalisen asemansa ja asennoitumisensa perusteella kuulu varsinaiseen eliittiin. Se on kuitenkin pitkälle riippuvainen kapitalisteista. Marxin mukaan riippuvaisuus näkyy sitä selvemmin mitä lähempänä tuotantoa ollaan ja sitä hämärämmin mitä etäämmällä siitä ollaan.

Pienet - ja keskisuuret yrittäjät ja maatalousyrittäjät

Kapitalisteihin tai ainakin heitä tukeviin lukeutuvat myös lukuisat pien- ja keskisuuret sekä useimmat maatalousyrittäjät, vaikka heidän todelliset etunsa eivät läheskään aina ole yhdenmukaiset varsinaisten kapitalistien kanssa. Tämän joukon asema on sekä epätoivoinen että kiusallinen, sillä yrittäjät toivovat selviävänsä kilpailusta. Monet uneksivat pääsystä ylöspäin, monet vain selviämistä. Toive on yhteinen, vaikka useat jo näkevät todellisuuden sellaisena kuin se on suurevien yritysten ja lisääntyvän tuonnin puristuksessa. Tämä ryhmä on joka tapauksessa jakautuva ja vain ani harva nousee. Useimmat häviävät kilpailussa, sortuvat ja muuttuvat kapitalismin kuristuksessa palkkatyöläiseksi. Tästä johtuen näiden yrittäjien edut ovat monilta osin samansuuntaiset palkkatyöläisten etujen kanssa. Siitä seuraa, että pien- ja keskisuuret yrittäjät – erityisesti pienyrittäjät – ovat yhteiskunnallisena ryhmänä työväenluokan luonnollinen liittolainen.

Pienet ja keskisuuret yrittäjät (omistajat) omistavat yksityisestä tuotantopääomasta vain 10,2 prosenttia. **Väestöstä heitä on 11,6 prosenttia** (Katso taulukko 7).

Työväenluokka luokkana

Kuten edellä on osoitettu, niin tuotanto-omaisuuden, yhteiskunnallisen aseman ja tulojen perusteella kapitalistien luokkaan voidaan lukea enimmillään **20 prosenttia työvoimasta**. Tämä osa kuuluu myös palkansaajiin, joka vääristää kuvaa tavallisten palkkatyöläisten määrästä. Toisaalta siihen kuitenkin kuuluu se osa yhteiskunnan eliitistä, joka yhteiskunnallisen objektiivisen asemansa ja tulojensa perusteella ovat kapitalistien kaltaisia ja sen vuoksi lukeutuvat kapitalistien luokkaan.

Työväenluokkaan kuuluvat kaikki loput **80 prosenttia**. Se on heidän objektiivinen ja kokonaan tahdosta tai mielipiteistä riippumaton luokka-asemansa. Tuotanto-omaisuutta omistamattomina he ovat täysin riippuvaisia palkkatyöstä. Siksi heistä jokainen on työantajakapitalistin armoilla. Siinä suhteessa kaikki palkkatyöläiset ovat samassa asemassa ja yhdenvertaisia. Siksi kaikkien palkkatyöläisten, ammatin ja sosiaalisen aseman erilaisuudesta riippumatta, edut ovat yhdensuuntaiset. Ne eivät ole sovittamattomassa ristiriidassa keskenään niin kuin ne ovat kapitalistien ja heidän voitontavoittelunsa kanssa.

Suomessa yhteiskunnan 20-80 luokkajako jakaa koko väestön. Tätä luokkajakoa vahvistaa myös se, että 79,4 prosenttia eläkeläisistä saa pientä eläkettä. Vuonna 1999 se oli keskimäärin 4.153 markkaa kuukaudessa.

Vaikka kaikki palkkatyöläiset tuotanto-omaisuutta omistamattomina ovat työntajansa nähden samassa tilanteessa, he eivät ole samassa sosiaalisessa asemassa. Aseman erilaisuutta kuvaa mm. ammatillinen järjestäytyminen, joka jakaantuu ylempiin toimihenkilöihin (AKAVA), toimihenkilöihin, alempiin toimihenkilöihin (STTK) ja ns. ruumiillisen työn tekijöihin (SAK). Toimihenkilöille on tietoisesti tai tietämättä luotu harhakuva keskiluokasta, jossa he ovat muita työntekijöitä parempaa väkeä. Erityisesti ylemmät toimihenkilöt pitävät itse itseään muita parempina, vaikka ovatkin joutuneet ajamaan etujaan työväenluokan aseilla, lakoilla.

Muilta toimihenkilöiltä harha paremmasta asemasta on 1990-luvun rakennemuutoksessa suurelta osin murentunut. Yhä useampi toimihenkilö tiedostaa asemansa tavallisena palkkatyöläisenä. Se ei kuitenkaan merkitse, että he, tilanteestaan ja asemastaan huolimatta, tunnustaisivat työväenluokan omaksi luokakseen. Kuitenkin suuren osan palkka on usein muita palkkatyöläisiä heikompi ja vaikka heistä suuri osa kuuluu yli 1,2 miljoonan (lähes 60 prosenttia palkkatyöläisistä) palkkatyöläisen armeijaan.

Työväenluokan ammatillisten järjestöjen tehtävänä on pitää huolta erilaisten ryhmien erityiseduista ja työoloista. Se on hyväksyttävää erilaisen koulutuksen ja ammatillisen osaamisen ja vaatimustason kannalta. Tuomittavaa sen sijaan on, kun nämä palkkatyöläisten ryhmät asetetaan toistensa vastakohdiksi ikään kuin toisen ryhmän vaatimukset tai paremmat työehdot olisivat pois toisilta tai kun ne yhdessä sopien hyväksyvät kapitalistien enimmäisvoittojen tavoitteet. Ammatti- ja sosiaaliryhmien vastakkainasettelulla ja nolla-sopimuksilla suojataan vain kapitalistien voittoja ja turvataan kapitalistien arvonnäkökulmasta anastaman lisäarvon kasvu.

Työväenluokan sosiaalisen aseman erilaisuus ei ole ongelma sinänsä, eikä sen poistaminen ole tarpeen. Tarpeen sen sijaan on, että palkkatyöläiset ymmärtävät todellisen tilanteensa ja myöntävät todellisen luokka-asemansa ja aloittavat yhdessä taistelun kapitalisteja vastaan oman asemansa parantamiseksi. Se ei ole ammatillinen vaan poliittinen kysymys. Palkkatyöläisille sen omaksuminen luokkana on ehto työväenluokan yhtenäisyydelle – se on ehto koko kansan elintason ja elämänlaadun paranemiselle

Viimeisen kymmenen vuoden aikana työväenluokka on luokkana kurjistunut sekä ehdottomasti että suhteellisesti. Yhä useampi palkkatyöläinen on joutunut kerjuulle, kun palkka ei riitä toimeentuloon. Kerjuun muodot ovat vain uudet; köyhtyneen ja köyhän on kuljettava sosiaaliluokulta toiselle anomassa palkkatuloihin jatketta toimeentulon ja hengissä pysymisen turvaamiseksi. Kun se ei riitä, on seisottava armopaloja jakavissa leipäjonoissa. Yhteiskunnan luokkajako noudattaa tarkoin työvoiman luokkajakoa, siksi sen kurjistuminen ulottuu työikäisen väestön ulkopuolelle eläkeläisiin, vammaisiin ja opiskelijoihin.

Luokkataistelun ratkaiseva taakka on työssä olevien palkkatyöläisten harteilla, kun työttömyyden kierteseen ajatut ovat pahiten alistettuja ja ovat apaattisia tai helpoimmin vaipuvat yhteiskunnalliseen apaattisuuteen. Oleellisiin yhteiskunnallisiin uudistuksiin kykenee vain poliittisesti yhtenäinen työväenluokka. Vain yhtenäinen työväenluokka saa aikaan oleellisia yhteiskunnallisia uudistuksia. Ennen laajaa yhtenäisyyttä saadaan vain osaratkaisuja ja aina sitä parempia mitä laajempi on palkkatyöläisten yhteinen tahto – luokkana!

Kapitalistit, porvarit, työläiset

Ennen kapitalismia maailmaa hallitsi feodalismi – maatalous ja maanomistajat. Kun tuotantomenetelmät kehittyivät, maataloudesta irtaantui erilaisia osajia, jotka tuottivat tavaroita vaihtoon (myyntiin). Vähitellen tavaroiden kysynnän kasvaessa nämä osajat, mestarit, palkkasivat itselleen oppipoikia ja muita työntekijöitä. Syntyi ammattikuntia, joita mestarit hallitsivat. Kehityksen jatkuessa näitä hyvin toimeentulevia mestareita ryhdyttiin nimeämään porvareiksi. Maatalousvaltaisessa yhteiskunnassa porvarit olivat edistyksellisiä kehitystä eteenpäin vievää voimaa, jonka kasvaessa he saivat vähin erin liittolaisikseen virkamiehistön. Tästä liittoutumasta muodostui porvaristo, joka sai puolelleen myös kirkon ja papiston.

Lopulta porvaristo syrjäytti maanomistajien vallan. Se merkitsi siirtymistä feodalismista kapitalismiin. Samalla alkoi myös porvariston jakaantuminen. Syntyivät ensimmäiset kapitalistit, jota erottautuivat pienistä ja keskisuurista tavaroita tuottavista porvareista, virkamiehistä ja papistosta. Erottautumisesta huolimatta liittolaisuus on säilynyt ja jopa vahvistunutkin.

Tämän päivän Suomessa suurkapitalistien joukko on pieni, mutta sen omaisuus ja siihen perustuva todellinen valta on uskomattoman suuri. Suurkapitalistien määräysvalta ulottuu kaikkialle; talouteen, politiikkaan, tieteisiin ja taiteisiin. Sen ideologia vaikuttaa kaikkialla. Kapitalismin ideologia hallitsee luokkayhteiskuntaa ylläpitäviä instituutioita kuten armeijaa, oikeuslaitosta, poliisia, kirkkoa, koulua ja valtajulkisuuden tiedotusvälineitä. Tällä valtavalla taloudellisella ja ideologiansa levittämisen voimalla se määrätietoisesti johtaa kansaa (kehdestä hautaan) harhaan ja muokkaa yleistä mielipidettä itselleen sopivaksi. Valtavalla taloudellisella voimalla ja yhteiskunnallisilla instituutioilla kapitalistit ovat luoneet rahan vallan naamioksi sananvapauden, yhdenvertaisuuden ja demokratian illuusion.

Politiikassa (suur)kapitalistien ideologiaa toteutetaan porvarillisten puolueitten kautta. Suomessa enempää kuin missään muuallakaan ei ole avointa kapitalistien puoluetta. Kapitalistinen ideologia on poliittisissa puolueissa puettu aikoinaan edistyksellisen porvariston kaapuun. Se alle ja kannattajiksi voi kerätä tavallisia ihmisiä – ihmisiä, jotka eivät vielä ole havahtuneet huomaamaan, että kannattaessaan porvaripuolueita he tukevat vain suurpääomaa vastoin omaa etuaan.

Kapitalistiluokan ja porvaripuolueiden ylivalta (hegemonia) ei säily päivääkään, jos jatkuvan riiston kohteena olevat ihmiset yhtenäisesti tunnustaisivat todellisen asemansa luokkana – työväenluokkana.

Kenen joukossa seisot?

Tuotannon yksityiseen omistukseen perustuvassa kapitalistisessa järjestelmässä valtajulkisuus ei korosta yhteiskunnan luokkaluonnetta. Päinvastoin. Se toistuvasti puhuu luokattomuudesta. Siitä, että kaikki ovat samassa veneessä. Siitä, että kapitalistin etu on sinunkin etusi. Mutta kun ihmisiä on käytännön syistä kuitenkin jotenkin luokiteltava, silloin puhe kulkee keskiluokkaistumisessa. Parhaimmillaan se tunnustaa tuloihin perustuvan jaon. Siinä ylimpänä on yläluokka, sitten ylempi keskiluokka, keskiluokka, alempi keskiluokka ja pohjalla työväenluokka.

Luokittelu on tarkoin harkittu ja perustuu ajatukselle, että jokainen (on oman onnensa seppä) voi vaikuttaa luokka-asemaansa koulutuksella, yritteliäisyydellä, ahkeruudella, palvelualltiudella, uhrautuvaisuudella jne. Luokittelu palvelee tuottavuuden parantamista ja on riiston tehostamisen väline. Siihen liittyy myös se ajatus, että ihminen voi itse määrittellä mihin yhteiskuntaluokkaan hän kuuluu. Ajatuksen tavoitteena on estää näiden ”luokkien” yhdentymistä yhdeksi palkkatyöläisten, työväenluokan voimaksi.

Marxilainen taloustiede näkee yhteiskunnan luokkarakenteen aivan toisin. Sen mukaan ihmisen luokka-asema ei ole mielipidekysymys. Luokat muodostuvat objektiivisten tekijöitten, tuotannon omistuksen perustalta. Siitä vääjäämättä seuraa, että omistajien ja omistamattomien edut ovat erilaiset. Ne ovat kapitalistisen kilpailun ja pääomien kasaantumisen vuoksi aina ja lopulta sovittamattomassa ristiriidassa keskenään. Kapitalismissa kilpailua ei voi estää. Kilpailussa aina myös kapitalisteista joku häviää ja menettää asemansa kapitalistina. Samalla pääomien kasaantuminen keskittyy yhä harvemmillle. Tässä kilpailussa kapitalistien luokka jatkuvasti supistuu ja palkkatyöläisten joukko kasvaa.

Työväenluokan yhtenäisyys syntyy vasta ja vain sillä, kun palkkatyöläiset laajana joukkona asettavat kysymyksen; kenen joukossa Sinä seisot – kapitalistien vai työväenluokan?

Kommunistinen Työväenpuolue on työväenluokan puolue

Luokkien välisen taistelun tuloksena työväenluokka otti 130 vuotta sitten ensi kerran vallan haltuunsa Pariisissa. Syntyi Pariisin kommuuni, joka kesti 2 kuukautta. Seuraavan kerran työväenluokka otti vallan Venäjällä Lokakuun vallankumouksessa, jonka tuloksena syntyi sosialistinen järjestelmä, jossa lakkautettiin tuotannon yksityisomistus. Lokakuun vallankumouksesta alkanut kehitys johti kapitalistisen siirtomaajärjestelmän luhistumiseen. Samalla työväenluokan kansainvälinen voima pakotti kapitalistit myös kehittyneissä kapitalistimaissa talouspolitiikkaan, jonka puitteissa kapitalistit voitiin helposti pakottaa oikeudenmukaisempaan tulonjakoon.

Taloudellisen taistelun kytkeytyminen poliittiseen taisteluun ilmenee mm. siinä, että nyt kun sosialismi on toistaiseksi lakkautettu, myös kapitalistisissa maissa työväenluokka on ajettu ahtaalle. Se on joutunut luopumaan monista saavutuksistaan. Nyt kapitalismi rohkenee pitää yllä korkeaa työttömyyttä, jolla se kiristää palkkatyöläisiä ja on alentanut ja alentaa koko kansan elintasoja. Se ilmenee myös rajuna ideologisena taisteluna marxilais-leniniläisen ja porvarillisen maailmankatsomuksen välillä. Ideologinen taistelu tuntuu kaikkialla. Porvaristo haluaa pitkittää iloaan saavuttamastaan voitosta, jonka se tietää tilapäiseksi. Tässä taistelussa se kääntää sosialismin saavutukset sen virheiksi ja tappioiksi.

Samassa hengessä on Suomessa käyty keskustelu niin talvisodasta kuin Kemin lakkotapahtumista. Maailmanlaajuisesti ideologinen taistelu näkyy koko sosialismin historian mustaamisena ja yrityksenä
8.2.2018

kriminalisoida kommunistinen ajatusmaailma. Tieteen alueella annetaan laajasti tilaa epätieteellisille populistisille sosiobiologisille käsityksille.

Puolueohjelmassaan Rauhan ja Sosialismin puolesta - Kommunistinen Työväenpuolue (KTP) kertoo jo ensiriveillä luokkaperustansa: "Rauhan ja Sosialismin puolesta – Kommunistinen Työväenpuolue on työväenluokan puolue. Se kutsuu riveihinsä koko Suomen työtätekevää kansaa: työläisiä, toimihenkilöitä, viljelijäväestöä, henkisen työn tekijöitä, itsenäisiä yrittäjiä, eläkeläisiä, opiskelijoita ja nuorisoa. Me katsomme, että tämän väestön asema ja edut perustuvat omaan työhön ja siitä saatavaan toimeentuloon. Tämä muodostaa vahvan perustan näiden ihmisten yhteistyölle".

Edelleen puolueohjelmassa todetaan, että "Me elämme tänäänkin luokkajakoon perustuvassa yhteiskunnassa, missä perusluokat ovat työväenluokka ja kapitalistiluokka. Yhteiskunnan pieni vähemmistö kuuluu kapitalistiluokkaan, joka omistaa kaikki tuotantovälineet. Suuri enemmistö taas kuuluu tuotantovälineitä omistamattomaan työväenluokkaan ja tuottaa työllään kaiken yhteiskunnan toimeentuloon ja kehittämiseen tarvittavan uuden arvon. Tähän ryhmään kuuluvat myös omalla työllään elävät viljelijät ja yrittäjät. Yhteiskuntamme perusristiriita on tänäänkin työn ja pääoman välinen ristiriita. Työ on luonteeltaan yhteiskunnallista. Yhteiskunnan työnjakoon perustuen työtätekevät tuottavat kaikki ihmisten tarvitsemat tuotteet ja palvelut, mutta niiden jakotavasta päättää kapitalisti".

Tuotannon harvojen yksityinen omistus ja tuotannon jokaiseen välittömästi vaikuttava yhteiskunnallinen luonne ovat ristiriidassa keskenään. Omistajien kannalta tuotannolla on vain heille voittoa tuottava tehtävä kokonaan riippumatta siitä, mitkä ovat kansan, koko yhteiskunnan tarpeet. Viimeisen kymmenen vuoden aikana ristiriita on entisestään kärjistynyt – toisaalla yksityiset voitot ovat lisääntyneet ja toisaalla suuren enemmistön toimeentulo on vaikeutunut. Kommunistinen Työväenpuolue näkee ristiriidan jatkuvasti kärjistyvänä. Sen ratkaisemiseen on vain yksi mahdollisuus; palkkatyöläisten on yhdistettävä voimansa luokkana ja toimittava yhdessä yhteisten etujen puolesta!